

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

KK OHRA –työryhmä 2023

OKM:n korkeakouluohjauksen ja korkeakoulujen
valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen
rahoitusmallien uudistamisen työryhmä

Korkeakoulujen saavutettavuusseminaari 13.6.2023

Työryhmän kokoonpano

Jäsenet

- Ylijohtaja **Atte Jääskeläinen**, OKM, puheenjohtaja
- Johtaja **Erja Heikkinen**, OKM
- Johtaja **Jonna Korhonen**, OKM
- Rehtori **Keijo Hämäläinen**, Jyväskylän yliopisto
- Rehtori **Minna Martikainen**, Vaasan yliopisto
- Rehtori **Ilkka Niemelä**, Aalto-yliopisto
- Rehtori **Mervi Vidgén**, Savonia-ammattikorkeakoulu
- Rehtori **Tapio Kujala**, Tampereen ammattikorkeakoulu
- Toiminnanjohtaja **Ida Mielityinen**, Arene ry
- Koulutuspolitiikan asiantuntija **Johanna Fonsell**, SAMOK ry
- Koulutuspolitiikan asiantuntija **Heidi Rättyä**, SYL ry
- Pääjohtaja **Paula Eerola**, Suomen Akatemia
- Johtaja **Tero Karjalainen**, ISY (Tieteentekijöiden liitto)
- Professori **Mika Lähteenmäki**, JY (Professoriliitto)
- Erityisasiantuntija **Hannele Louhelainen**, OAJ
- Asiantuntija **Mikko Vieltojärvi**, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Koulutusasioiden asiantuntija **Marja Vartiainen**, Suomen yrittäjät
- Päällikkö, **Heikki Holopainen**, Sivistystyönantajat ry
- Neuvotteleva virkamies **Sanna Nieminen**, VM
- Johtava asiantuntija **Harri Länsipuro**, TEM
- Toimitusjohtaja **Liisa Suvikumpu**, Säätiöt ja rahastot ry
- Kauppätieteiden tohtori **Markus Lahtinen**
- Professori **Ari Hyytinen**

Asiantuntijasihteerit

- Opetusneuvos **Jukka Haapamäki**, OKM
- Opetusneuvos **Tomi Halonen**, OKM
- Hallitusneuvos **Laura Hansén**, OKM
- Opetusneuvos **Jorma Karhu**, OKM
- Opetusneuvos **Ulla Mäkeläinen**, OKM
- Opetusneuvos **Maarit Palonen**, OKM
- Neuvotteleva virkamies **Allan Seuri**, OKM
- Opetusneuvos **Soili Vasikainen**, OKM

Työryhmän tulee kuulla työnsä aikana korkeakouluja sekä laajasti keskeisiä sidosryhmiä.

Työryhmän työssä tulee ottaa huomioon:

- opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluohjauksen ja rahoituksen arviointi
- opetus- ja kulttuuriministeriön tilaamat OECD:n Resourcing Higher Education –projektin ja Implementing Micro-credential –projektin selvitykset.

Työryhmän tehtävä

Korkeakoulujen lakisääteiset tehtävät, korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet, toimintaympäristön ennakoitavat muutokset ja kansainväliset verrokki huomioon ottaen:

1. Valmistella **15.12.2023 mennessä ehdotukset** opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluohjauksen ja korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen **rahoitusmallien uudistamiseksi** vuodesta 2025 alkaen ja niiden pohjalta ehdotukset tarvittavista säädösmuutoksista.
2. **Tukea opetus- ja kulttuuriministeriötä ohjauskäytänteiden uudistamisessa** ja sopimuskauden 2025-2028 valmistelussa, erityisesti yhteiskunnan osaamistarpeiden sekä toimialojen ja alueiden kehittämistarpeiden tunnistamisessa.

Työryhmän toimikausi on 10.3.2023-30.4.2024.

KK OHRA –työryhmä 2023, valmisteluaikataulu

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio ja tiekartta 2030

TIN -visio ja TKI –tiekartta

TKI rahoituslaki

Koulutuspoliittinen selonteko

Kestävyystiekartta

Koulutus- ja työperustaisen maahanmuuton tiekartta

Korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia

OKM:n tulevaisuuskatkaus

Kv –strategia

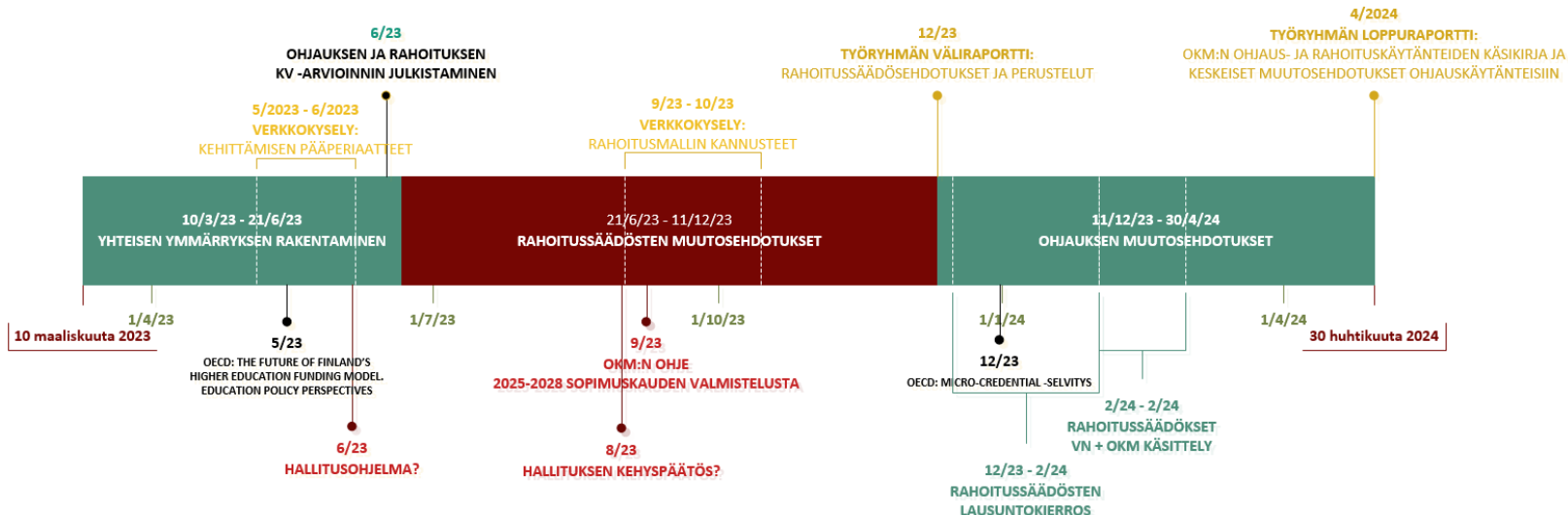
OKM virkamiespuheenvuoro

Sivistyskatkaus 2023...

Sopimuskauden 2021-2024 välitarkastelu (09-12/2022)

Maakuntien liitoille tehty kysely (kesä 2022)

Opetushallinnon tilastopalvelu

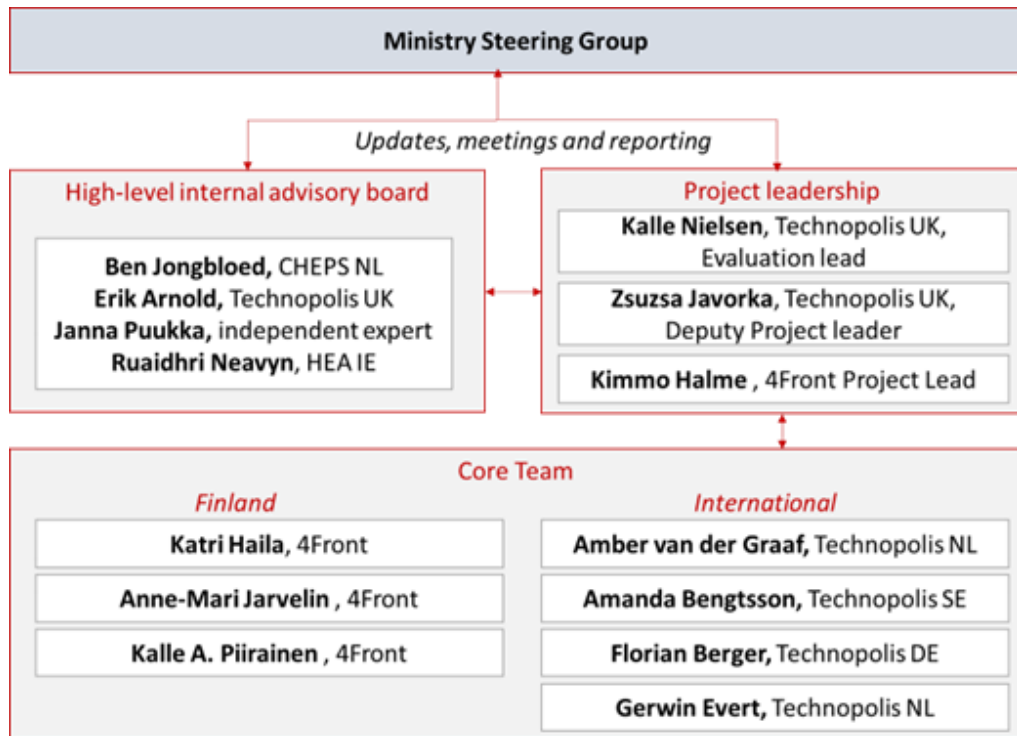
- Kevään 2023 verkkokyselyn tarkoituksena oli kerätä laajasti sidosryhmiltä näkemyksiä siitä, miten korkeakoulujen ohjausta ja rahoituskannusteita tulisi kehittää.
- [Korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen Teams -iltapäiväkahvit](#): 25.5./ 28.9/ 19.10/ 16.11.2023/ 15.2.2024. Käydään keskustelua työryhmän työhön liittyen ja saadaan asiantuntijasihteereiltä vastauksia mieltä askarruttaviin korkeakouluasioihin.

Keskeisiä näkökulmia ehdotuksissa

-
- Valtakunnallisten korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen
 - Korkeakoulutuksen saavutettavuus
 - Korkeakoulujen toiminta ja tulokset
 - Kansalliskielten aseman turvaaminen
 - Laajasti yhteiskunnallinen merkitys ja vaikuttavuus

OKM:n korkeakouluohjauksen ja OKM:n hallinnonalalta korkeakouluille kohdennetun rahoituskokonaisuuden kv -arviointi

Evaluation team

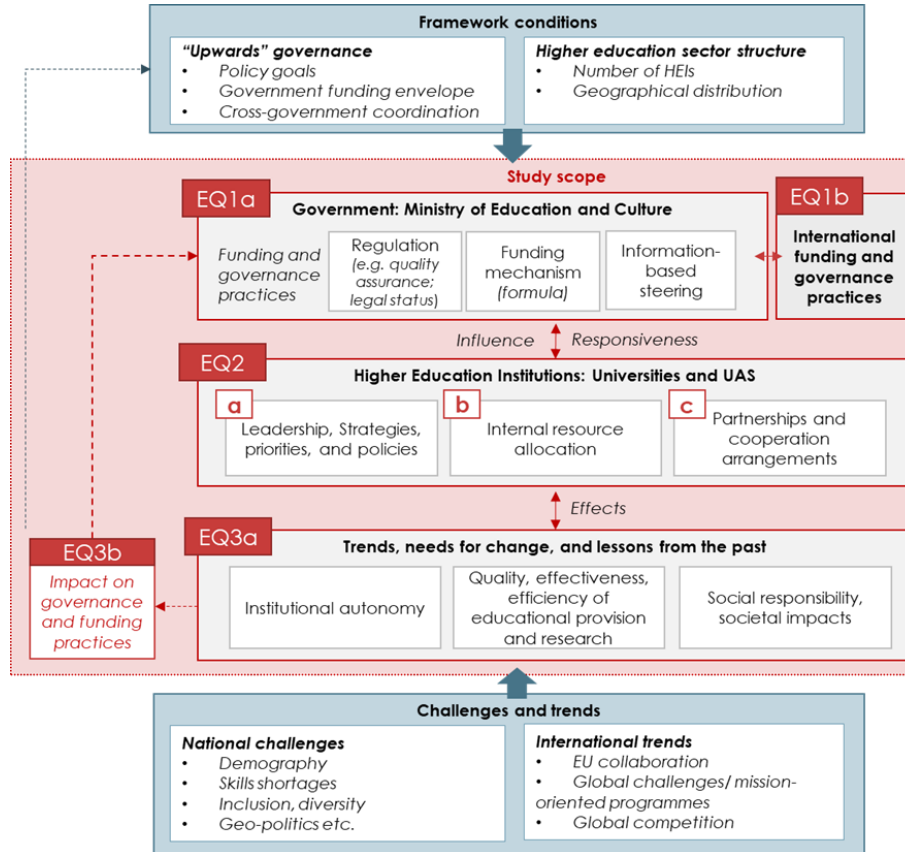

Ministry Steering Group
Atte Jääskeläinen, OKM (pj)
Paula Eerola, SA
Mona Forsskåhl, Arcada
Erja Heikkinen, OKM
Keijo Hämäläinen, JY
Jonna Korhonen, OKM
Sari Lindblom, HY
Jukka Mönkkönen, ISY
Sanna Nieminen, VM
Teija Palko, TEM
Vesa Saarikoski, JAMK
Vesa Taatila, TuAMK

Ulla Mäkeläinen, OKM
Maarit Palonen, OKM
Soili Vasikainen, OKM
Jorma Karhu, OKM
Allan Seuri, OKM

OECD
Resourcing Higher Education –
projektin ja
Implementing Micro-credential –
projektin selvitykset

OKM:n korkeakouluohjauksen ja OKM:n hallinnonalalta korkeakouluille kohdennetun rahoituskokonaisuuden kv –arviointi...

- Exploratory stakeholder interviews (10)
- Review of data on the Finnish system
- International literature review
- Ecosystems stakeholders interviews (15)
- Survey implementation (35)
- UNI and UAS interviews (35) and visits (10)
 - HY, AYO, JY, LY,
 - Metropolia, TAMK, TuAMK, Novia, XAMK, JAMK
- Workshop (online)
- Reference country reports
 - SWE, IE, GE/Bavaria, NL
- Analysis
- Final report

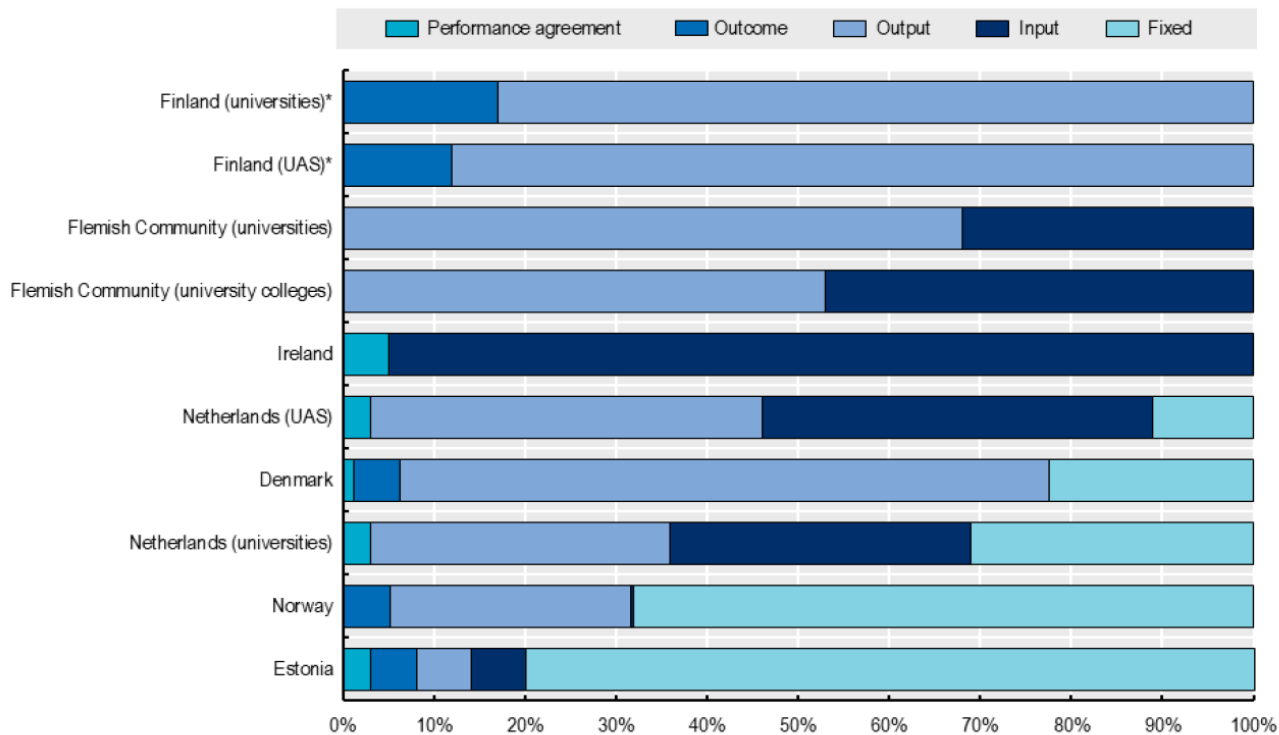
Arvioinnin tulosten julkistaminen 16.6.2023

OECD havainnot Suomen rahoitusmalleista kansainvälisessä vertailussa

- Suomen malli kv-vertailussa vahvasti muuttuja- ja tulos-/tuotospainotteinen
 - Tyypillisesti malleissa perusosia, jotka pohjautuvat esim. historiaan ja/tai opiskelijamääriin ja/tai kiinteisiin osuuksiin
- Suomen malli painottaa tuloksia – vakauttavan perusosan rooli?
 - Vakaus toteutettu 3 vuoden keskiarvoilla ja hitaasti muuttuvilla indikaattoreilla (esim. tutkimus, julkaisu)
 - Kv-vertailussa merkittäviä vaihteluja. Esim. Viro ja Norja kiinteä perusosa yli 60 %. Yleinen on myös yhdistelmä fixed + input + output + outcome -muuttujia
- Distributive vs. additive -mallit. Osassa maista budjettikehys muuttuu esim. opiskelijamäärän myötä. Additive -mallit lähinnä maita, joissa ei sisäänpääsyn rajoitteita
- Suomalaisen mallin piirteenä sektorien erilaiset tehtävät ja niiden painotus mallissa

Allocation of core funding for education and operations

Share of core public funding for education and operations allocated using different allocation criteria

OECD havainnot Suomen rahoitusmalleista kansainvälisessä vertailussa

- Huomattavan suuret kannusteet AMK-sektorin TKI-toimintaan
- Vahvat kannusteet strategisiin investointeihin – mutta strategiarahoituksen osuus hyvin erilainen eri korkeakoulusektoreilla
- Maat, jotka käyttävät mallipohjaista lähestymistapaa, käyttävät varsin usein opiskelijapohjaisia indikaattoreita
 - Yleisimmät muuttujat sisäänpääsyyn, tutkintoihin tai opintopisteisiin liittyviä
- Indikaattorien määrä Suomessa suhteellisen runsas, useissa maissa vähemmän indikaattoreita.

OECD:n havaintoja korkeakoulujen tulossopimuksista (performance agreements)

- Sovitaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi
- Kesto yleensä 3-6 vuotta
- Sisältö: korkeakoulun tehtävät, profiili ja erikoistuminen, tavoitteet, korkeakoulukohtaiset indikaattorit
- Tavoitteisiin suoraan kytkeytyvä rahoitus usein vaatimaton verrattuna perusrahoituksen tasoon. Tulossopimukset/laatusopimukset mielletään enemmän ohjauksen, hallinnon ja tilivelvollisuuden mekanismeiksi kuin rahoitusinstrumenteiksi.

Kestävän yliopistojen rahoitusjärjestelmän tunnuspiirteitä

1. Auttaa toteuttamaan korkeakoulujärjestelmän vision, selkeät tavoitteet
2. Ymmärrettävä ja läpinäkyvä
3. Korkeakoulusektori mukana suunnittelussa
4. Riittävät resurssit muuttuviin kustannuksiin ja pitkäjänteisyys
5. Vision ja tavoitteiden tasapainoinen yhdistäminen
6. Huomioi peruskustannusten kattamisen, poliittisen ohjauksen tarpeet ja kannustemekanismi
7. Ottaa huomioon riittävästi tyypillisesti jäykät institutionaaliset kustannusrakenteet ja kiinteät kustannukset
8. Välttää vahvaa riippuvuutta historiallisesta allokaatiosta
9. Perustuu koko sektoria koskeviin tarkoituksenmukaisiin pohjatietoihin, korkeakoulujen mahdollisuus vaikuttaa tuloksiin
10. Tunnistaa korkeakoulujen rajallisen mahdollisuuden vaikuttaa tiettyihin muuttuviin kustannuksiin
11. Palkitsee tuloksellisuutta positiivisten kannustinmekanismien kautta enemmän kuin rangaisten
12. Luo tilaa strategiselle profiloitumiselle, säilyttää samalla avoimuuden ja luottamuksen järjestelmään
13. Huomioi laajempien ohjaustavoitteiden ohella korkeakoulujen autonomian
14. Säilyttää tasapainon arviointiin perustuvien kehityskulkujen ja vakauden välillä

Kuinka meillä YO/AMK toteutuu?

Keskeisiä näkökulmia

Tunnistettava kummankin korkeakoulusektorin profiili suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä.

Mahdollistettava korkeakoulujen profiloituminen sekä tätä tukeva keskinäinen yhteistyö ja työnjako.

Turvattava korkeakoulujen pitkäjänteisen kehittämisen mahdollisuudet.

Kannustettava korkeakouluja samalla huolehtimaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadusta sekä toiminnan tuloksellisuudesta.

Ohjauskäytänteet ja kannusteet

- Vaikutuksiltaan selkeitä, ymmärrettäviä ja läpinäkyviä
- Ottaa huomioon korkeakoulujen autonomia ja edistää korkeakoulujen omaehtoista strategista kehittämistä sekä
- Lisätä korkeakoulujen yhteistyötä, innovaatiokyvykkyyttä ja joustavuutta reagoida toimintaympäristön muutoksiin. Tämä voi tarkoittaa myös julkisen rahoituksen vipuvaikutusta ulkopuoliselle rahoitukselle ja sen hankkimiselle.

Rahoituskriteerit

- Vähän, selkeästi määriteltäviä ja läpinäkyviä siten, että yksittäisen korkeakoulun lähivuosien rahoituksen taso on kohtuullisesti ennakoitavissa.
- Vakautta tuovia ja uudistumiskykyä tukevia.
- Käytettävien pohjatietojen on oltava luotettavia.

Työryhmän työskentelyn jäsennystä

Ohjaus-
käytänteiden
hienosäätö
12/2023-04/2024

Rahoitus-
säädökset
06-11/2023

Yhteinen
ymmärrys
03-05/2023

**Sopimus-
neuvottelut
5/2024->**

**Säädökset
2/2024**

**OKM ohje
kk:uille
9/2023**

**Kv. arviointi
valmistuu
6/2023**

Ohjaus- ja rahoitusperusteita uudistettaessa on tunnistettava korkeakoulujen lakisääteiset tehtävät, korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet, toimintaympäristön ennakoidut muutokset ja kansainväliset verrokkit.

Uuden hallituksen ohjelma

- Keskeiset korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet, rahoituslinjaukset
- TKI –rahoituslaki, rahoituslinjaukset ja edellytettävät toimet
- Kestävyyssvajeeseen reagointi

Toimintaympäristön ennakoidut muutokset ja kansainvälinen kehitys

- Tilannekuva/ tavoitetila 2040
- Visio – tavoitteet – resurssit tasapaino

Sopimuskauteen 2025-2028 valmistautuminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sidosryhmien näkemyksiä korkeakoulujen ohjauskäytäntöjen ja rahoituskannusteiden kehittämiseen

Anu Valtari & Tuomo Lähdeniemi
Verkko-osallistamisen tulosityhteen veto 9.6.2023

Osallistumisia yhteensä 320

Yliopistolla työskentelevät opetus- ja TKI-henkilöstö sekä asiantuntijat aktiivisimpia

Roolisi

Opetus- ja TKI-henkilöstön edustaja	88
Asiantuntija	78
Muu korkeakoulun henkilöstön edustaja	54
Korkeakoulun johdon edustaja	30
Opiskelija	27
Yrityksen/ järjestön/ tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustaja	24
Jokin muu	18

Organisaatiosi

Yliopisto	161
Ammattikorkeakoulu	60
Jokin muu	39
Julkinen sektori	32
Työmarkkinajärjestö	21
Elinkeinoelämä	6
Tutkimuslaitos	1

Viime vuosien keskeisten korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteiden tärkeys lähivuosina

Tärkein

1. Korkeakouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen
2. TKI-toiminnan laajentaminen ja kunnianhimon tason nostaminen
3. Koulutustason nosto
4. Kansainvälinen kilpailukyky
5. Kv-opiskelijoiden määrän kasvattaminen ja Suomeen työllistyminen
6. Korkeakoulujen rahoituspohjan laajentaminen *
7. Jatkuvan oppimisen (muun kuin tutkintokoulutuksen) mahdollisuuksien parantaminen

* = Arviointien hajonta suurin

Osallistujien ideoimia uusia tavoitteita korkeakoulu- ja tiedepolitiikalle

- Korkeakoulutuksen **saavutettavuuden** ja tasa-arvoisuuden lisääminen: mahdollisimman laaja alueellinen kattavuus, alueelliset työvoimatarpeet ja innovaatioympäristöt
- Vihreän siirtymän ja uusiutuvan energian käytön tukeminen, kestävyysmurroksen edistäminen
- Suomen kilpailukyky ja vahvuudet globaalissa kilpailussa opiskelijoista, osaajista ja rahoituksesta
- Työelämälähtöisyyden lisääminen koulutukseen ja tutkimukseen
- Tutkimuksen tieteellisen laadun ja vaikuttavuuden nostaminen: kansainvälisesti merkittävien ja houkuttelevien osaamiskeskittymien rakentaminen, johtaviin verkostoihin liittyminen, teoreettinen osaaminen palvelemaan arjen innovaatioita ja päinvastoin
- Sivistyksen edistäminen
- Kv-osaajien veto- ja pitovoima, integroitumisen ja työllistymisen tukeminen, perhepolitiikkanäkökulma
- Opiskelijoiden hyvinvointiin panostaminen, opiskelukyvyn tukeminen
- Avoimen tieteen edistäminen, monitieteisessä ympäristössä toimiminen
- Akateemisen uran houkuttelevuuden lisääminen: määräaikaisuuksien vakinaistaminen ja rahoitushakuihin käytettävän ajan karsiminen

Muita mainintoja kyselystä saavutettavuuteen liittyen

- Muita tavoitteita korkeakoulu- ja tiedepolitiikalle
 - tasa-arvoisen ja saavutettavan koulutusjärjestelmän edistäminen
 - korkeakoulutuksen saavutettavuuden lisääminen
 - korkeakoulutuksen alueellisen saavutettavuuden varmistaminen
- Toimenpiteitä tavoitteiden toteuttamiseen
 - Räätylöidyt oppimisen tukipalvelut opintopolun esteiden ylittämiseksi (esim. matemaattiset, kielelliset, vieraan kielen osaamisvajeet): valmentava opetus, joka toteutettu opiskelijalle saavutettavalla ja mielekkäällä tavalla.
 - Korkeakoulujen saavutettavuus- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukeminen, ja sen jatkuvuuden ja kunnianhimon takaaminen.
 - Kunnan seuranta korkeakoulujen yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden toimille sekä alueelliselle yhteistyölle
- Korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamiseen liittyviä uusia periaatteita tai edistettäviä asioita
 - Korkeakoulutuksen alueellisen saavutettavuuden varmistaminen

Saavutettavuus korkeakoulujen ohjauksessa

- Kv. arvioinnissa esiin mm. inklusiivisemman opiskelijavalinnan mahdollisuus – vertailumaiden käytänteet/tuki korkeakouluille
 - Koulutustason nostamisen tavoite edellyttää, että korkeakoulut ottavat enemmän ja monipuolisemmilla taustoilla opiskelijoita
- Korkeakouluopintoihin valmentava koulutus
- Opiskelijavalinta – paljon yhteistyötä ja mahdollisuuksia
 - valmentavan koulutuksen suorittaneiden kiintiöt, ammatillista väylää tulevien mahdolliset kiintiöt, väyläpolku
- Vastuullisuusraportointi
- Paras tapa tukea korkeakouluja saavutettavuuden edistämisessä?
 - Saavutettavuuden kriteeristön hyödyntäminen? Näkökulmien mahdolliset painotukset? Yhteiskehittäminen vs. korkeakoulun oman strategian mukaiset ratkaisut?
 - Suunnitelmat hyvä lähtökohta systemaattisemmalle seurannalle.
 - Saavutettavuus mahdollista sisällyttää syksyn ohjekirjeeseen korkeakouluille.